

Тетяна Бурієва,

студентка м1УМЛ-з групи
Інституту філології та соціальних комунікацій
Науковий керівник: О.А. Крижко,
к. філол. н., доцент (БДПУ)

ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ІНШОМОВНИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПЕРІОДИЦІ

Одним з активних процесів, що діють у сучасній українській мові, є запозичення з інших мов, які підлягають семантичним, словотвірним, граматичним та стилістичним змінам.

Усебічний аналіз іншомовних слів, з'ясування доцільності та перспективності чи взагалі недоцільності його функціонування у мові та мовленні неможливе без звернення до мовленнєвої компетенції носіїв мови. Такий напрям наукового вивчення проблеми освоєння іншомовних лексичних запозичень є дуже важливим, що і становить **актуальність цього дослідження.**

Полеміку про доцільність чи недоцільність іншомовних лексичних запозичень, їхній статус, специфіку лексичних значень і функцій учені ведуть упродовж багатьох років. починаючи з другої половини ХХ ст. перед лінгвістами постала низка не лише теоретичних, а й практичних проблем, які вимагали опрацювання та вирішення. зокрема, у працях Ш. Баллі, Л.А. Булаховського, А. Гудманяна, І.І. Кулиничя, О.Г. Муромцевої, В.М. Русанівського, О.А. Стишова [49] та інших багато уваги приділено процесам кількісного та якісного оновлення словника мови, адаптації іншомовних лексем, змінам у лексико-семантичній системі мови, внутрішньомовним динамічним процесам.

Мета роботи – здійснити комплексний аналіз особливостей іншомовної лексики у сучасній українській періодиці. у роботі використовується описовий метод з елементами контекстуального аналізу.

Семантика слова як основного знака мови визначає його місце в лексичній системі мови; має складну структуру й володіє низкою найважливіших функцій (узагальнююча, комунікативна, функція позначення). зокрема, багатьом іншомовним словам властива багатозначність. при цьому вона може бути зумовлена багатозначністю у мові-джерелі, з якої слово запозичується з кількома значеннями, а може набувати похідних значень уже в українській мові. запозичені слова, увійшовши до складу української мови, переживають усі семантичні процеси, властиві мікросистемі полісемантичних слів взагалі – ускладнення, спрощення, переінтеграцію значень. у результаті розвитку багатозначності окремі лексико-семантичні варіанти можуть стати елементами інших, ніж пряме значення, частин мовної картини світу, що виявляється, зокрема, в переході їх до інших тематичних і лексико-семантичних груп. наявність значної кількості запозичених слів призводить до збільшення кількості омонімів у лексичній системі. іншомовні слова органічно вписуються в систему синонімічних засобів української мови. вони можуть бути синонімами до власне українських слів, а можуть бути синонімічними словами, запозиченими для позначення одного явища з

різних. у структурі синонімічного ряду можуть відбуватися властиві синонімічній системі української мови семантичні процеси синонімічного зближення, синонімічної диференціації, семантичної переінтеграції слів у структурі синонімічної групи. антонімічні відношення іншомовних слів існують у тих же межах, що і взагалі в українській мові. антонімами можуть бути два іншомовних слова або ж іншомовне і власне українське.

Запозичені слова в мові сучасних ЗМІ виконують різні функції. Перша і основна з-поміж них – це номінативна функція, яка полягає в тому, що іншомовне слово дає назву явищу, яке досі було невідоме, або ж другу назву раніше відомому явищу, яке вживалось з якимось семантичним прирощенням. Із цією функцією, особливо в її другому виявленні, пов'язана диференціююча функція, головною метою якої є необхідність диференціації явища за якимись ознаками, зокрема культурно-історичними (наприклад, парламент – конгрес – дума – Верховна Рада) та ін. Іншомовні слова у публіцистичних творах виконують й експресивну функцію, якщо для української мови релевантним є не номінативний компонент, бо вона має відповідну номінативну одиницю, а експресивність, якої надає текстові включення іншомовного слова (наприклад, українські начальник, керівник – запозичені шеф, бос, патрон тощо). Запозичення у мові ЗМІ виконують також функцію термінотворення (або стандартизації), пов'язану з необхідністю вирівнювання термінологічної системи у відповідності з міжнародними стандартами. Запозичені слова можуть включатися в текст для відтворення національного колориту.

Отже, у мові засобів масової інформації помітна цікава тенденція: намагаючись догодити читачеві, слухачській чи глядацькій аудиторії, журналісти часто вживають слова, притаманні тим соціальним групам людей, на яких вони працюють, для яких творять свої тексти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття : (на матеріалі мови засобів масової інформації) / Стишов О. А. – К. : Пугач, 2005. –388 с.

Буць Аліна,
студентка 6 курсу
факультету філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **Олійник Е.В.**
к. філол. н., доцент (БДПУ)

З'ЯСУВАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОМАНІ В. ШКЛЯРА «КЛЮЧ»

Проблему семантичної організації речення ґрунтовно й різнобічно вивчають вже досить тривалий час у науковому синтаксисі, однак остаточного вирішення вона не отримала.

Зацікавлення вчених з'ясувальними складнопідрядними реченнями обумовлено тим, що подібні конструкції включають структурно й семантично неоднорідні одиниці, які є причиною постійних дискусій навколо цього питання. Набуття й засвоєння лінгвістичних знань щодо способів вираження з'ясувальних відношень у складнопідрядному реченні